

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป ลาว) มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน ประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพจากงานเกษตรกรรมเป็นการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ.2549 ได้มีโครงการจากต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้มาลงทุนในประเทศ ส.ป.ป ลาว มากขึ้น เช่น โครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องประดับ และอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือ ชาวลาว เรียกว่า “โรงงานตัดเย็บ” ถือว่า เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่ารายได้เข้าประเทศส.ป.ป ลาว อย่างมาก (ธนาคารแห่งชาติลาว, 2549)

โรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ ส่วนมากจะตั้งอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจาก เป็นเมืองหลวงที่มีการจ้างงานเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีค่าจ้างแรงงานค่อนข้างถูก ซึ่งแรงงานที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บนี้ ส่วนมากจะเป็นแรงงานหญิงประมาณ ร้อยละ 90 - 95 มีการว่าจ้างทำงานแบบแรงงานชั่วคราวและประจำ (พงศสุวรรณค์ ไทร โทศรี, 2551)

แรงงานหญิงในปัจจุบันมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ใช้ชีวิตแบบสมัยใหม่ที่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้ครอบครัวต้องการรายได้มากขึ้น สภาพการณ์ดังกล่าวมีผลผลักดันให้แรงงานหญิงซึ่งมีบทบาทสำคัญภายในครัวเรือนในฐานะมารดาและภรรยา ต้องมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการหารายได้ เพื่อจุนเจือครอบครัว โดยส่วนใหญ่แรงงานหญิงจะเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ (ปราณี ทองคำ และคณะ, 2551) ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมมีการจัดสวัสดิการให้แก่แรงงานหญิงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร มีวันหยุดประจำปี จัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย มีบริการจัดรถรับส่ง และเตรียมอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงานให้แก่แรงงาน พร้อมทั้งสนับสนุนเงินพิเศษประจำปี (พงศสุวรรณค์ ไทร โทศรี, 2551)

แม้จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากสถานประกอบการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตามแรงงานหญิงเหล่านี้ต้องทำงานเผชิญกับสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม เช่น ท่าทางในการทำงานไม่เหมาะสม เสียงดัง ฝุ่นละอองการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการจ้างงานทั้งค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน สวัสดิการ และความปลอดภัยการ มีการกดเวลาในการเข้าห้องน้ำ การพูดคุย การทำงานที่เร่งรีบ แข่งขันเพื่อให้ได้ถึงเป้าหมาย ส่งผลกระทบทำให้เกิดความเครียดได้ (ปราณี ทองคำ และ คณะ,

2551) ประกอบกับในสภาพสังคมปัจจุบันแรงงานหญิง นอกจากจะทำงานนอกบ้าน เมื่อกลับถึงบ้านก็ต้องรับภาระต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การหุงหาอาหาร ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน ดูแลบุตรและสมาชิกในครอบครัว อาจก่อให้เกิดความเครียดได้มากยิ่งขึ้น (คลฤดี เพชรขว้าง, 2551)

การเกิดความเครียดเกิดจากหลายปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ภาระหนี้สิน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภาระรับผิดชอบในครอบครัว ในแง่ของปัจจัยส่วนบุคคล มีรายงานวิจัยของกรมสุขภาพจิต (2546) ที่ศึกษาความเครียดของคนไทยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความเครียด

นอกจากนั้นปัจจัยด้านจิตวิทยาทางสังคมยังมีส่วนที่จะสนับสนุนทำให้เกิดความเครียดได้ เช่นกัน โดยปัจจัยด้านจิตวิทยาทางสังคมเป็นสถานการณ์ หรือ สิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ผู้ทำงานต้องเผชิญหรือเกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่ การควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงาน (Job Control or Decision Latitude) ชื่อเรียกเรื่องจากงานด้านจิตใจ (Psychological Job Demand) ชื่อเรียกเรื่องจากงานด้านกายภาพ (Physical Job Demand) ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Job Security) การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) อันตรายในที่ทำงาน (Hazard at Work) ตามลำดับ หากปัจจัยด้านจิตวิทยาทางสังคมอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลทำให้เกิดความเครียดได้ โดยความเครียดจะเกิดขึ้นเมื่อชื่อเรียกเรื่องจากงานด้านจิตใจสูง แต่ขาดการควบคุมหรือขาดอำนาจการตัดสินใจในงาน รวมทั้งแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ทำงานต่ำ (Karasek, 1998; de Lange, Taxis, Kompier, Houtman, and Bongers, 2003; คลฤดี เพชรขว้าง, 2551) จากการศึกษาในแรงงานเยาวชนที่ทำงานครั้งแรก พบว่า ระดับความพึงพอใจในงานต่ำ แต่มีชื่อเรียกเรื่องจากงานสูงก็เกิดความเครียดได้ (Karasek, 1998; de Witte, Verhofstadt and Omeij, 2005)

ความเครียดจากการทำงานยังส่งผลให้ผู้ที่ทำงานมีความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ (Emotional Exhaustion) มีรายงานการศึกษาในผู้ที่ทำงานด้านการขายสินค้า พบว่า ร้อยละ 91 ของผู้ที่ทำงานดังกล่าวมีความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ในระดับสูง (St- Vincenta et al., 2006) นอกจากนั้นยังพบว่าทำให้มีความรู้สึกวิตกกังวลหรือไม่สบายใจ มีอาการซึมเศร้า (Depression) การขาดความมั่นใจในการทำงานและหงุดหงิดง่ายในขณะทำงาน (Brannon and Feist, 2000) เช่น จากการศึกษาติดตามผู้ทำงานที่มีอายุ 18 - 65 ปี นาน 24 ปี ในเรื่องลักษณะการทำงานด้านจิตสังคมและการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ พบว่า ร้อยละ 13 ของเพศหญิงและร้อยละ 11 ของเพศชายมีอาการซึมเศร้า ร้อยละ 21 ของเพศหญิงและร้อยละ 22 ของเพศชายมีสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ (Michelsen and Bildt, 2003) นอกจากนั้นยังมีรายงานการศึกษา พบว่า ผู้ที่ทำงานเพศหญิงมีความเครียดจากการทำงานสูงเป็น 10.67 เท่าเมื่อเทียบกับผู้ที่ทำงานด้านบริหารและผู้ที่ทำงานเพศชายมีความเครียดจากการทำงานสูง

เป็น 1.54 เท่าเมื่อเทียบกับผู้ที่ทำงานด้านบริหาร (Kawakami et al., 2004; คลฤดี เพชรขว้าง, 2551)

แม้มีผลการศึกษาดังกล่าวมากมาย เช่น ในปัจจุบันนี้แรงงานได้รับความเครียดจากครอบครัว และจากการทำงานมาก ซึ่งความเครียดดังกล่าวจะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ และครอบครัว โดยเฉพาะแรงงานหญิงในภาคในงานอุตสาหกรรม เช่น ในประเทศเกาหลีที่พบความสัมพันธ์ของความเครียดจากการทำงานและความเครียดในครอบครัว (Gwang Suk Kim et al., 2005) โดยเฉพาะปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวกับงาน ซึ่งผลของความเครียดนั้นสามารถทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ถ้าซ้ำ ผิดพลาดมีความคิดอยากลาออกหรือเปลี่ยนงานได้ (พัชรวิทย์ เรื่องศรีจันทร์และคณะ, 2554) และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภวรรณ กรเพ็ชร (2550) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ กรณีศึกษา บริษัทด้านโทรคมนาคมแห่งหนึ่ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ภาระหนี้สิน และสถานภาพทางเศรษฐกิจ ภาระรับผิดชอบในครอบครัว ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมจากการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดได้แก่ ด้านปริมาณงาน ด้านความต้องการจากงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านโครงสร้างองค์การที่เป็นทางการ ด้านความคลุมเครือจากบทบาท ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านภาระการเดินทางมาปฏิบัติงาน

แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บนครหลวงเวียงจันทน์ ณ ประเทศลาว ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษา จึงสนใจและเล็งเห็นความสำคัญถึงผลกระทบที่เกิดจากการทำงานอันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดของแรงงานหญิง เพื่อนำผลจากการศึกษาที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายในการแก้ไขปัญหาและการจัดการที่เกี่ยวกับความเครียดของแรงงานหญิงที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในประเทศ ส.ป.ป ลาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บ ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว และปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานกับระดับความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว และปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน ที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สมมติฐานของการวิจัย

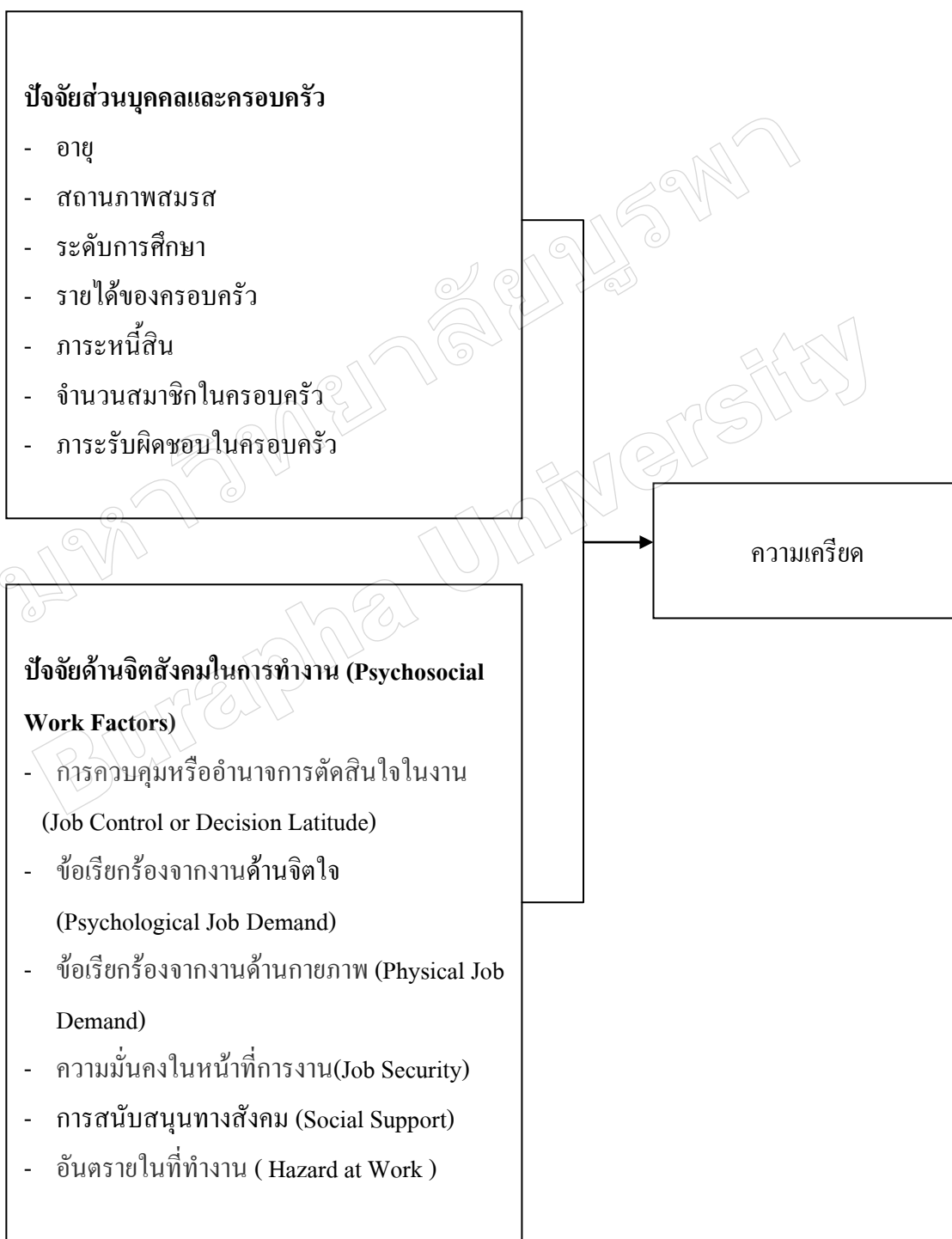
1. ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว และปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียด ของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ
2. ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว และปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานทั้ง 6 ด้านมีอิทธิพลกับความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ.2555 ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ศึกษาคือ แรงงานหญิง ในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มจากประชากรเป็นแรงงานหญิง โดยวิธีสุ่มแบบขั้นตอน จำนวน 393 คน และ เก็บกลุ่มตัวอย่าง 500 คน

3. สถานที่ศึกษาคือ โรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภาระรับผิดชอบในครอบครัว

4.1.2 ปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงาน ข้อเรียกร้องจากงานด้านจิตใจ ข้อเรียกร้องจากงานด้านกายภาพ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน การสนับสนุนทางสังคม อันตรายในที่ทำงาน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

- ความเครียด

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของการวิจัยตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ของแรงงานหญิงที่ส่งผลให้เกิดความเครียด เช่น อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภาระรับผิดชอบในครอบครัว

อายุ หมายถึง อายุจริงนับเต็มพ้นขอบเขต (ปี)

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น สถานภาพ โสด สมรส หย่า และเป็นหม้าย ของแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บ

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาของแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บ ในที่นี้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม คือ ไม่ได้รับการศึกษา เรียนชั้นประถมศึกษา ป.1-ป.4 จบประถมศึกษา ป.5 เรียนชั้นมัธยมศึกษา ม.1-ม.2 จบมัธยมศึกษา ม.3 เรียนชั้นมัธยมศึกษา ม.4-ม.5 จบมัธยมศึกษา ม.6 ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า

รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายรับทั้งหมดที่แรงงานหญิงได้รับ (กิบ/เดือน) ในแต่ละเดือน ได้แก่ เงินเดือน เงินสวัสดิการต่าง ๆ ค่าล่วงเวลาเป็นต้น

ภาระหนี้สิน หมายถึง จำนวนหนี้สินทั้งหมดของครอบครัวที่มีอยู่จนถึงระยะเวลาที่ให้สัมภาษณ์ (กิบ/เดือน)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนจริงที่มีหน้าอยู่ในครอบครัวรวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถาม และรวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

ภาระรับผิดชอบในครอบครัว หมายถึง การทำงานบ้านโดยการแบ่งภาระรับผิดชอบทางบ้าน และ ส่งเงินให้ทางบ้าน

ปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน (Psychosocial Work Factors) หมายถึง สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ผู้ทำงานต้องเผชิญในที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย การควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงาน ขอเรียกร่องจากงาน ขอเรียกร่องจากงานด้านกายภาพ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน การสนับสนุนทางสังคม อันตรายในที่ทำงาน ปัจจัยดังกล่าวสามารถก่อให้เกิดความเครียดจากการทำงานตลอดจนพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่เกี่ยวข้องกับความเครียดจากการทำงานได้

การควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงาน (Job Control or Decision Latitude) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน และการใช้ทักษะในการทำงาน เช่น การพัฒนาความสามารถของตนเอง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ในงาน มีแนวคิดสร้างสรรค์ ด้วยบทบาทสำคัญในการตัดสินใจด้วยตัวเองรวมในกลุ่มงานที่มีทักษะ และความชำนาญระดับสูง เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ทำงานสามารถนำไปใช้การตัดสินใจแบบประชาธิปไตยซึ่งต้องปัญญาสติและสมาธิมากในการทำงานเพื่อความก้าวหน้าและโอกาสในอาชีพหรืองานที่มีความมั่นคง

ข้อเรียกร่องจากงานด้านจิตใจ (Psychological Job Demand) หมายถึง ความกดดันจากงานที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมของการทำงาน เช่น คุณต้องทำสิ่งซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งในงานที่มีลักษณะหลากหลายจากข้อจำกัดของอิสระในตัดสินใจก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายกังวลใจยิ่งเป็นที่มีความรับผิดชอบหนักยิ่งทำให้เวลาพักผ่อนน้อยต้องทำงานให้ทันกับเวลาที่กำหนดไว้หรือมีสิ่งกระทบบางอย่างมาขัดจังหวะในเวลาทำงานอาจทำให้งานไม่เสร็จตามกำหนดที่วางไว้ต้องดำเนินการทำต่อภายหลังก่อให้เกิดการสูญเสียเวลาเพราะบางที่งานที่ต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเท่า

ข้อเรียกร้องจากงานด้านกายภาพ (Physical Job Demand) หมายถึง สัมพันธ์กับจิตใจ ได้แก่ สมรรถภาพของร่างกายความจำเป็น ความรับผิดชอบ ความรอบคอบ และ การติดต่อสื่อสาร บางครั้งพบปัญหาหรือขัดแย้งที่เกิดจากคนอื่นไม่ใช่เราเป็นผู้กระทำเองแต่อาจมีความเสี่ยงต่อสภาวะการเคลื่อนย้ายของหนักบ่อย ๆ ในการทำงานที่ต้อ่งทำงานนาน ๆ โดยท่ากายภาพที่ใช้หัวและแขน ซึ่งไม่ถูกลักษณะและไม่เหมาะสมถ้าต้องใช้แรงกายมากยิ่งไม่ควรเพราะจะก่อให้เกิดพยาธิอาชีวะที่เกิดจากการทำงาน

ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการทำงาน และสามารถนำใช้ความรู้ที่ต้องมีได้แสดงออกอย่างสุดความสามารถในการ “ทำให้เป็นจริง” ในด้านความมั่นคงในตำแหน่งงานซึ่งต้องมีการแข่งขันกับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่างานที่ทำมีสม่ำเสมอตลอดก็ตามแต่ก็มีความเสี่ยงกับสถานการณ์ที่ทำให้ไม่มีงานทำหรือเลิกจ้างบ่อย ๆ อันเนื่องจากการสูญเสียโอกาสงานให้กับตนเองหรือสภาพการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจของเจ้าของกิจการใน 2 ปีข้างหน้า

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาที่ดี ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของลูกน้องทุกคน มีความรู้ ความสามารถในการจัดการและวิธีการบริหารงานที่ทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้นั้นหมายถึงความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนของสาขางาน

อันตรายในที่ทำงาน (Hazard at Work) หมายถึง ผู้ที่ทำงานที่อยู่ในสถานที่ทำงาน ที่มีการจัดสภาพแวดล้อม และสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสมจะมีโอกาสทำให้ผู้ทำงานสามารถรับอันตราย ได้จากเครื่องมือ เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่อันตรายไม่มีระบบป้องกันที่ดีโดยเฉพาะขั้นตอนของกระบวนการทำการผลิตที่เกิดจากความร้อน ไฟลวกหรือถูกไฟฟ้าดูด แม้แต่ความชื้นจากสารเคมีหรือสารพิษที่เป็นอันตรายทำให้เกิดมีการสัมผัสตลอดเวลาอาจติดเชื้อโรคได้หากเราสัมผัสบ่อย ๆ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงมลพิษทางอากาศจากฝุ่น ก๊าซ ฟุ้ง ใย หรือสิ่งอื่น ๆ ด้วยระบบการจัดการวางสิ่งของหรือจัดเก็บสต็อกที่ไม่เป็นระเบียบหรือไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้บริเวณงานสกปรก รกรุงรัง ไม่มีระเบียบ เสียงดัง อาจเป็นสาเหตุเกิดอันตรายในที่ทำงาน

ความเครียด (Stress) หมายถึง ปฏิกริยาของร่างกาย และจิตใจที่มีต่อการคุกคามทำทลายจิตใจ และร่างกายจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ที่เป็นสาเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดประจำจนถึงเหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดความลำบากใจในการตัดสินใจ ความวิตกกังวลในความไม่แน่นอนของสถานการณ์ หรือเกิดความรู้สึกกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2546) จำแนกเป็น 4 ระดับ

เช่น เครียดระดับน้อย เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันความเครียดระดับนี้ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิต เครียดระดับปานกลาง เป็นระดับความเครียดที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น เครียดระดับสูง อยู่ในเขตอันตรายหากไม่ได้รับการ บรรเทาจะนำไปสู่ความเครียดเรื้อรัง เกิดโรคต่าง ๆ ในภายหลังได้ และเครียดระดับรุนแรง ควบคุมตัวเอง ไม่ได้ เกิดอาการทางกายหรือโรคร้ายต่าง ๆ ตามมาได้ (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ, 2546)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทาง เพื่อแก้ไขปัจจัยที่มีผลต่อความเครียด ของแรงงานหญิงที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและแนะนำพนักงานในการบริหารจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานอีกแนวทางหนึ่ง
3. เป็นแนวทางในการดำเนินงานอาสาสมัครเพื่อหน่วยงานขององค์การภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันลดปัญหาที่ ส่งผลต่อสุขภาพจากการทำงานของคนงาน